

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från riksdagsförvaltningen
2014-05-13
Besvaras senast
2014-06-04

Till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)

2013/14:475 Demokratiska aspekter av handelsavtal

Flera medborgarrätsorganisationer och experter har kritiserat det handelsavtal som just nu förhandlas mellan EU och USA, Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP), för att kunna leda till att grundläggande demokratiska principer urholkas. Det är främst två förslag som vållar oro.

I första hand gäller det tvistlösningsmekanismen, investor-state dispute settlement (ISDS). Mekanismen är även aktuell då den också innefattas i det avtal som EU just nu förhandlar med Kanada, Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA). Dessa förhandlingar förväntas bli helt färdiga inom kort.

De senaste åren har vi sett hur företag använder mekanismen på nya sätt. I fallet Achmea v. Slovakien II har det holländska försäkringsbolaget inkommit med en första avsiktsförklaring om att inleda ett stämningförfarande mot den slovakiska staten för ett lagförslag som ännu inte passerat parlamentet. Det enda rimliga syftet med stämningansökan är att avskräcka den slovakiska regeringen från att implementera demokratiskt beslutade lagar. Ett annat uppmärksammat fall är tobaksbolaget Phillip Morris som har stämt Australien för att ha infört krav på cigarettpaket utan tobaksreklam. Det har lett till att Nya Zeeland avvaktar med att implementera en liknande lag som syftar till att skydda folkhälsan, till dess att stämningförfrandet är slutfört, just för att man fruktar repressalier från kommersiella aktörer.

I det andra fallet rör det EU-kommissionens förslag att inom ramen för TTIP upprätta ett så kallat regulatory cooperation council, varigenom ekonomiska sårbarheten ges ett oskäligt inflytande över lagstiftningsprocessen.

Organisationen Corporate Europe Observatory menar i en rapport att EU-kommissionens förslag, om det realiserar, hotar att fundamentalt förändra sättet på vilket regleringar implementeras i framtiden och riskerar att underminera nuvarande och framtida EU-regler gällande exempelvis konsumentskydd. Vidare menar de att detta ger industrin nya möjligheter att stoppa föreslagna lagstiftningar som syftar till att skydda människor och miljö samt i allra högsta grad skulle få en negativ effekt på det demokratiska funktionssättet inom EU.

Det är viktigt att det löpande görs analyser av konsekvenser för öppenhet, miljö, folkhälsa eller andra relevanta aspekter av olika förslag i förhandlingarna

samt att dessa offentliggörs. Vidare är det viktigt att det görs ordentliga konsekvensanalyser av det färdigförhandlade resultatet i god tid innan det ska antas eller förkastas.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande frågor till statsrådet:

Hur avser statsrådet att verka för att EU-kommissionens förslag om ett regulatory cooperation council inte leder till en förändring av det sätt på vilket Sverige och EU i dag lagstiftar?

Hur avser statsrådet att verka för att EU:s agerande ska ligga i linje med grundläggande demokratiska principer, framför allt med avseende på det stora inflytande över lagstiftningsprocessen som kommersiella aktörer skulle få genom förslaget att upprätta ett regularory cooperation council?

Hur avser statsrådet att verka för att förhindra att ISDS hotar demokratiska principer genom att användas för att avskräcka eller försena demokratiska beslut som syftar till att skydda exempelvis folkhälsan eller miljön?

Är statsrådet beredd att, om så behövs för att säkerställa demokratiska principer och rätten att reglera, verka för att ett avtal med ISDS inte antas?

Vad avser statsrådet att göra för att säkerställa att det löpande görs analyser av konsekvenser för öppenhet, miljö, folkhälsa eller andra relevanta aspekter av olika förslag i förhandlingarna om TTIP samt att dessa offentliggörs som grund för en öppen, demokratisk diskussion?

.....

Annika Lillemets (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Anders Norin